

handelsministeriets beværterlovsudvalg, som har ligget til grund for restaurationsloven, anføres (side 11):

»For at bevare et bevillingssystem ved servering af stærke drikke taler først og fremmest ædruelighedsmæssige betragtninger. Selv om der på dette område måtte være sket fremskridt gennem de sidste 50 år, er det dog udvalgets opfattelse, at der fortsat er et problem, som man er nødt til at tage hensyn til ved udformningen af en ny lov. Som de tidligere beværterlove må en ny lov på dette område også have ædruelighedsmæssigt sigte, hvilket efter udvalgets opfattelse bedst varetages ved at opretholde det eksisterende bevillingssystem med servering af stærke drikke.«

I denne forbindelse er der tillige anledning til at fremhæve den af handelsministeren ved forelæggelsen af lovforslaget fremsatte udtalelse (Folketingstidende, 1969-70, sp. 2364 ff):

»I overensstemmelse med det mandat, der var givet udvalget, har det set som sin opgave at udarbejde et lovforslag, hvis gennemførelse ville betyde en liberalisering af dette erhvervsområde på linje med den liberalisering, der fandt sted ved gennemførelsen af næringsloven. Herved ville der åbnes mulighed for et friere initiativ hos erhvervet, end den nugældende restriktive beværterlov tillader. Dette ville også kunne fremme konkurrencen til gavn for forbrugerne. Jeg har forstået, at udvalget har beskæftiget sig meget med spørgsmålet om, hvorvidt man kunne gå så vidt i liberaliseringstendenserne, at man også forlod bevillingssystemet for restaurationer med udskænkning af stærke drikke. Udvalgets flertal har dog ikke ment at kunne gå så vidt. Man har fundet, at afgørende samfunds- og ædruelighedsmæssige interesser taler imod at forlade bevillingssystemet på åremål, når der er tale om udskænkning af stærke drikke. I og for sig er der vel ikke større forskel på et bevillingssystem og et næringsbrevsystem, der indeholder hjemmel til at udøve et skøn over ansøgerens personlige egnethed; men når et skøn skal udøves, er jeg med flertallet enig i, at det er at foretrække, at dette udøves af et folkevalgt organ. Jeg mener heller ikke, at erfaringerne taler for at forlade en ordning, hvorefter kommunerne har indflydelse på antallet af

udskænkingssteder for stærke drikke og disses placering.«

Disse udtalelser i lovens forarbejder var i de første år efter restaurationslovens ikrafttræden afgørende for lovens administration. En af landsbevillingsnævnet afsagt kendelse fra 1972, hvori man tiltrådte et af det lokale bevillingsnævn givet afslag, blev imidlertid indbragt for folketingets ombudsmand. Sagen gav ombudsmanden anledning til i det hele at behandle spørgsmålet om bevillingsmyndighedernes kompetence. (Ombudsmandens beretning 1973, sag nr. 73). Ombudsmandens overvejelser resulterede i en skrivelse af 15. februar 1974 til handelsministeriet, og på dette grundlag udsendte handelsministeriet den 4. marts 1974 et cirkulære til landsbevillingsnævnet, samtlige kommunalbestyrelser og kommunale bevillingsnævn om de synspunkter, der bør lægges til grund ved vurdering af, om alkoholbevilling bør gives. Cirkulæret er sålydende:

»Folketingets ombudsmand har behandlet en klage over en afgørelse truffet af landsbevillingsnævnet vedrørende indehaveren af et cafeteria i en mindre provinsby, der var nægtet alkoholbevilling med den begrundelse, at der ikke var behov for yderligere spiritusbevillinger i kommunen.

I denne forbindelse har ombudsmanden i en skrivelse af 15. februar 1974 til handelsministeriet bl. a. udtalt:

»Såfremt lovens udtrykkelige betingelser for alkoholbevilling er opfyldt, kan bevilling kun afslås ud fra ædruelighedsmæssige og dermed sammenhængende sociale og politiske hensyn og ud fra hensyn, der er beslægtede med byplanmæssige hensyn; derimod kan bevilling ikke afslås ud fra den betragtning, at der efter en sammenligning mellem befolkningstal og restaurationsantal ikke skønnes at være behov for flere restaurationer eller ud fra hensyn, der bygger på vurderinger af konkurrenceforhold eller effektivitetsbetragtninger vedrørende restaurationsbranchen – medmindre disse hensyn dækker over ædruelighedsmæssige hensyn m. v.«

Såvel landsbevillingsnævnet som handelsministeriet har over for ombudsmanden – i hvert fald i alt væsentligt – fremsat tilsvarende principielle synspunkter, og ombuds-